

#womenBOSSproject

Co-funded by
the European Union

BOSS

WOMEN IN FAMILY BUSINESSES

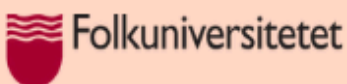

Стратегії спадкового бізнесу для сталого розвитку

Робочий зошит 3

Навчальна програма для жінок-лідерок сімейного
бізнесу в країнах Європи

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ФІНАНСИ & БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

Зміст:

1. Вступ

2. Таблиця знань та навичок

3. Модуль 3: Фінанси та бухгалтерський облік

3.1 Активи. Пасиви

3.1.1 Активи

3.1.2 Фокус 1: співвідношення боргу до активів

3.1.3 Фокус 2: рентабельність активів (ROA)

3.2 Пасиви (зобов'язання)

3.2.1 Активи vs. пасиви: як вони співвідносяться?

3.3 Власний капітал

3.3.1 Види власного капіталу

3.3.2 Власний капітал vs капітал vs гроші

3.4 Витрати та доходи

3.4.1 Різні типи витрат

3.4.2 Доходи

3.4.3 Зв'язок між витратами та доходами

3.4.4 Практичне завдання

3.5 Основи бухгалтерського обліку

3.6. Управління ризиками

3.6.1 Аналіз та оцінка ризиків

3.6.2 Стратегії зниження ризиків

4. Відео

5. Висновки

6. Список використаних джерел

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

1. Вступ

У цьому модулі учасники отримають цінні знання про підприємництво, вперше занурившись у світ фінансів та бухгалтерського обліку. Зміст цього модуля охоплює основні аспекти бухгалтерського обліку та деякі фінансові аспекти, такі як управління ризиками. Це необхідні передумови для розуміння більш складних тем. Крім того, під час цього модуля ви засвоїте основну термінологію.

Фінанси - це управління грошима та розподіл фінансових ресурсів. Вони охоплюють діяльність, пов'язану з придбанням, використанням та управлінням коштами, а також з аналізом та оцінкою фінансових рішень. Фінанси передбачають прийняття рішень про те, як приватні особи, підприємства та організації збирають та інвестують гроші. Вони охоплюють різні аспекти, включаючи особисті фінанси, корпоративні фінанси та державні фінанси. Це широка сфера, яка має застосування в особистих фінансах, фінансах бізнесу та загальному функціонуванні глобальної економіки.

Якщо зосередитися на фінансовому менеджменті, то він відіграє вирішальну роль в успіху та зростанні малого бізнесу. Розуміння принципів фінансів є важливим для підприємців та власників бізнесу, щоб приймати обґрунтовані рішення та ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами. Тому в межах цього огляду ми розглянемо фундаментальні концепції та практики фінансового менеджменту, які мають безпосереднє відношення до малого бізнесу.

По суті, фінансовий менеджмент передбачає стратегічне планування, організацію, контроль і моніторинг фінансових ресурсів для досягнення цілей організації. Для малого бізнесу такими цілями можуть бути максимізація прибутку, забезпечення ліквідності, управління грошовими потоками, забезпечення фінансування та оптимізація розподілу ресурсів.

Одним із ключових аспектів є фінансове планування. Це передбачає створення комплексної дорожньої карти, яка окреслює фінансові цілі бізнесу та стратегії їх досягнення. Воно охоплює прогнозування доходів, оцінку витрат і розробку бюджетів, на основі яких приймаються фінансові рішення. Ефективне фінансове планування дозволяє малому бізнесу ефективно розподіляти ресурси та встановлювати реалістичні цілі для зростання і прибутковості.

Іншою важливою сферою фінансового менеджменту є фінансовий аналіз. Власники бізнесу повинні регулярно оцінювати свої фінансові показники, щоб виявити сильні та слабкі сторони, а також сфери, які потребують покращення. Фінансовий аналіз передбачає вивчення фінансових звітів, таких як звіти про прибутки та збитки, баланси та звіти про рух грошових коштів, щоб отримати

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

уявлення про фінансовий стан бізнесу. Аналізуючи ключові фінансові коефіцієнти та тенденції, власники бізнесу можуть приймати обґрунтовані рішення для підвищення прибутковості, управління витратами та оптимізації структури капіталу.

Управління грошовими потоками є життєво важливим аспектом. Грошовий потік - це рух грошей у бізнесі та з нього, включаючи надходження грошових коштів від продажів, інвестицій та кредитів, а також відтік грошових коштів на витрати, запаси та погашення боргів. Підтримка здорового грошового потоку має вирішальне значення для виконання короткострокових зобов'язань, фінансування операційної діяльності та використання можливостей зростання. Ефективне управління грошовими потоками передбачає впровадження стратегій, спрямованих на прискорення надходжень грошових коштів, затримку відтоку грошових коштів, коли це можливо, та підтримку достатніх резервів для покриття непередбачуваних витрат.

Крім того, фінансовий менеджмент охоплює управління ризиками. Малий бізнес стикається з різними фінансовими ризиками, такими як волатильність ринку, кредитний та операційний ризики. Власникам бізнесу важливо виявляти, оцінювати та зменшувати ці ризики, щоб захистити свою фінансову стабільність та стійкість. Це може передбачати впровадження стратегій управління ризиками, таких як диверсифікація потоків доходів, забезпечення страхового покриття та розробка планів на випадок непередбачуваних ситуацій.

Нарешті, фінансовий менеджмент включає прийняття обґрунтованих інвестиційних та фінансових рішень. Малий бізнес часто потребує фінансування для розвитку, розширення або поповнення оборотного капіталу. Розуміння різних варіантів фінансування, таких як банківські кредити, інвестиції в акціонерний капітал або державні гранти, а також оцінка їхніх витрат і переваг має вирішальне значення. Крім того, оцінка інвестиційних можливостей і розрахунок рентабельності інвестицій (ROI) допомагає власникам малого бізнесу ефективно розподіляти свої ресурси і приймати обґрунтовані інвестиційні рішення.

Щоб орієнтуватися у світі фінансів, необхідно також розуміти п'ять фундаментальних елементів: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати. Вони відіграють важливу роль в оцінці фінансового стану та ефективності бізнесу. У наступних розділах ми заглибимося в ці поняття, щоб надати вам комплексне розуміння фінансового менеджменту в контексті малого бізнесу.

2. Таблиця знань та навичок

Зміст цього модуля пов'язаний з Рамкою компетенцій BOSS (WP2) і запропонує вам вступну інформацію та інструменти для розвитку наступних знань і навичок:

ЗМІСТ	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
	НАВИЧКИ ДЛЯ ЦІЛЬОВОЇ ГРУПИ	ЗНАННЯ ДЛЯ ЦІЛЬОВОЇ ГРУПИ
що таке активи, типи активів, співвідношення боргу до активів, ROA,	давати визначення і розрізняти активи і пасиви; знати, як ці два елементи пов'язані між собою;	Знати про активи
що таке пасиви, активи vs. пасиви	розрізняти різні типи активів і пасивів; знати, де ці два елементи вписуються в баланс; мати базові знання про важливі співвідношення в економіці бізнесу та бухгалтерському обліку.	Знати про зобов'язання
Види власного капіталу, Гроші vs. Капітал	Дати визначення власного капіталу та знати різницю між власним капіталом та термінами, які неправильно використовуються як синоніми у повсякденному житті	Знання про власний капітал
Види доходів	розрізняти різні види витрат; розуміти потоки доходів; знати, який зв'язок між витратами/доходами і як розраховувати прибуток/збитки.	Знати про доходи
Види витрат, взаємозв'язок між витратами та доходами		Мати знання про витрати
Бухгалтерський облік та складання балансів		Мати базові знання про те, як працює балансовий звіт

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Управління ризиками, Аналіз та оцінка ризиків, Стратегії зменшення ризиків	управління ризиками	Розуміти, як управляти ризиками за допомогою систематичних дій, таких як ідентифікація, вимірювання, оцінка, регулювання ризиків
--	---------------------	--

3. Фінанси & бухгалтерський облік

3.1. Активи. Пасиви

Наприкінці навчання учасники зможуть

- давати визначення та розрізняти активи та пасиви (зобов'язання)
- знати, як ці два елементи пов'язані між собою;
- розрізняти різні типи активів і зобов'язань;
- знати, де ці два елементи вписуються в баланс;
- мати базові знання про важливі співвідношення в економіці та бухгалтерському обліку

3.1.1 Активи.

Що таке активи?

Активи - це ресурси, що мають економічну цінність, та якими володіє або які контролює фізична особа, корпорація чи країна, очікуючи, що вони принесуть їй вигоду в майбутньому. Активи відображаються в балансі компанії. Вони поділяються на оборотні, основні, фінансові та нематеріальні. Їх купують або створюють, щоб збільшити вартість компанії або принести користь її діяльності.

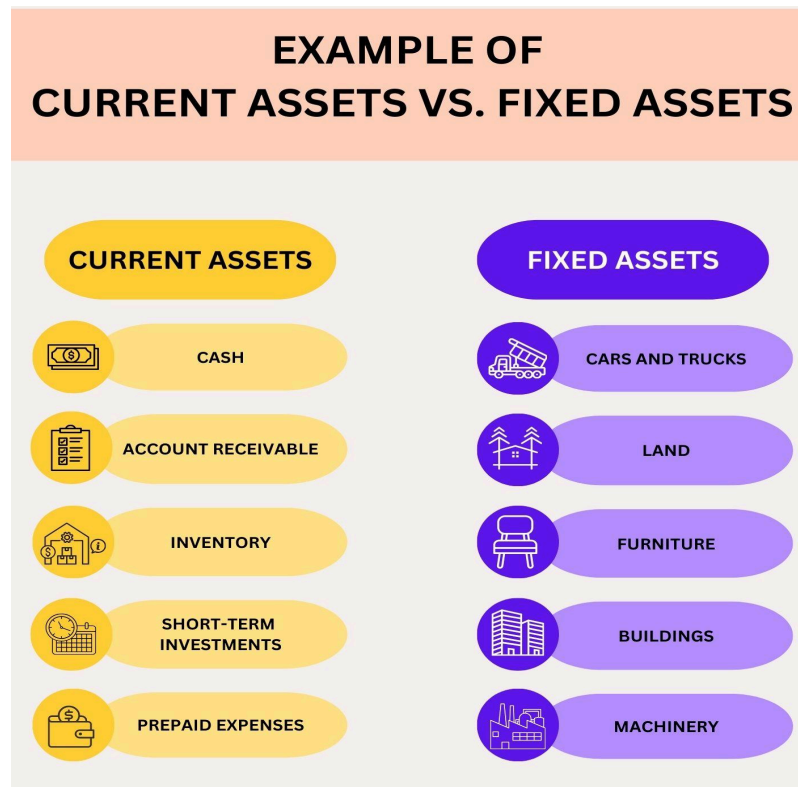
Підрахунок активів - це простий спосіб для власника малого бізнесу дізнатися, чи зможе він погасити свої борги, а також зрозуміти загальний стан справ в організації. Водночас, потенційний кредитор також зверне увагу на те, які активи в бухгалтерському обліку має компанія. Кредитор дивиться на ці активи, щоб знати, чи можна їх використати як важелі впливу або гарантії для нового кредиту.

Типи активів

Активи можна умовно поділити на різні типи залежно від їхніх характеристик та природи:

Оборотні активи - це короткострокові економічні ресурси, які, як очікується, будуть конвертовані в грошові кошти або спожиті протягом одного року. Оборотні активи включають грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторську заборгованість, запаси та різні витрати майбутніх періодів.

Основні засоби , також відомі як майно, будівлі та обладнання (PP&E), - це ресурси з очікуваним терміном служби більше одного року, які не призначені для перепродажу. Прикладами є земля, будівлі, машини, транспортні засоби та меблі. З часом на основні засоби нараховується амортизація - бухгалтерське коригування, яке називається амортизацією. Вона розподіляє вартість активу в часі.

Фінансові активи - це нематеріальні активи, вартість яких визначається контрактними вимогами або правом власності. Вони представляють юридичну або власницьку частку в суб'єкті господарювання і можуть продаватися та купуватися на фінансових ринках. Фінансові активи включають акції, державні та корпоративні облігації, привілейовані акції та інші гібридні цінні папери. Фінансові активи оцінюються відповідно до базового цінного паперу та ринкового попиту і пропозиції.

Нематеріальні активи - це економічні ресурси, які не мають фізичної оболонки. Вони охоплюють інтелектуальну власність, торгові марки, патенти, авторські права, торгові знаки, гудвіл та програмне забезпечення. Ці активи часто сприяють конкурентній перевазі компанії та можуть приносити довгострокові економічні вигоди. Облік нематеріальних активів відрізняється залежно від типу активу. Їх можна або амортизувати, або щороку перевіряти на знецінення.

3.1.2 Фокус 1: Співвідношення боргу до активів

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Співвідношення боргу до активів - це фінансовий показник, який вимірює співвідношення загального боргу компанії до її загальних активів. Це показник, який дає уявлення про рівень боргового навантаження або заборгованості компанії та вказує на те, якою мірою її активи фінансуються за рахунок боргових коштів.

Коефіцієнт виражається у відсотках. Вищий показник співвідношення боргу до активів означає, що значна частина активів організації придбана за рахунок боргів. Для бізнесу це може бути проблематично. Через це компанія може наражатися на більший ризик банкрутства або неплатоспроможності. З іншого боку, нижчий коефіцієнт вказує на нижчий рівень боргу по відношенню до активів компанії, що може означати більш спокійний фінансовий стан.

Однак завжди важливо враховувати інші фінансові показники та проводити комплексний аналіз, перш ніж робити висновки або приймати інвестиційні рішення, ґрунтуючись лише на цьому коефіцієнті.

Формула для його розрахунку виглядає наступним чином:

Коефіцієнт співвідношення боргу до активів = Загальний борг / Загальні активи

Де:

Загальний борг: це сума всіх непогашених боргів компанії, включаючи короткострокові та довгострокові зобов'язання. Сюди входять такі статті, як банківські кредити, облігації, кредитні лінії та будь-які інші форми запозичень.

Загальні активи: Це сума всіх активів компанії, які можуть включати поточні активи (наприклад, грошові кошти, запаси та дебіторську заборгованість) та основні активи (наприклад, основні засоби), а також нематеріальні активи (наприклад, патенти або торгові марки).

Приклад 1: Мале підприємство має загальні зобов'язання в розмірі 2000 євро і загальні активи в розмірі 4000 євро

$2000 \text{ євро} / 4000 \text{ євро} = 0,5$ або 50%.

Це означає, що співвідношення боргу до активів організації становить 50 відсотків.

Приклад 2: Розглянемо вигадану компанію ABC Inc.

ABC Inc. Фінансові показники: Загальні активи: 1 000 000 євро і загальні зобов'язання: 400 000 євро

Співвідношення боргу до активів = $0,4$ або 40%.

Співвідношення боргу до активів для ABC Inc. становить 40%, що вказує на те, що 40% активів компанії фінансується за рахунок боргу. Цей показник є мірою фінансового важеля, і в даному випадку він свідчить про те, що значна частина

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

активів ABC Inc. фінансується за рахунок зобов'язань. Крім того, співвідношення боргу до активів на рівні 40% означає, що на кожен євро активів ABC Inc. має 0,40 євро боргу.

3.1.3 Напрямок 2: Рентабельність активів (ROA)

Рентабельність активів - це фінансовий коефіцієнт, який вимірює прибутковість компанії по відношенню до її загальних активів. Він показує, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для отримання прибутку.

ROA розраховується шляхом ділення чистого прибутку (зазвичай отриманого зі звіту про прибутки та збитки) компанії на її загальні активи.

Формула ROA показує, скільки прибутку генерується після сплати податків на кожен євро, вкладений в активи. ROA можна розрахувати наступним чином:

$$ROA = (\text{Чистий прибуток} / \text{Загальні активи})$$

Результат зазвичай виражається у відсотках. Вищий показник ROA вказує на те, що компанія генерує більше прибутку на одиницю активів, що свідчить про ефективне використання активів і кращу прибутковість. І навпаки, нижчий показник ROA означає нижчу прибутковість або менш ефективне використання активів.

Зверніть увагу, що ROA слід інтерпретувати в поєднанні з іншими фінансовими коефіцієнтами та факторами, щоб отримати повне уявлення про фінансовий стан та результати діяльності компанії.

Приклад: Якщо чистий дохід компанії становить 75000 євро, а середня вартість активів - 400 000 євро, то ROA дорівнюватиме 75000 євро / 400 000 євро. Це 0,18 або 18%.

3.2 Пасиви

Що таке пасиви?

У бухгалтерському обліку та фінансах пасиви - це зобов'язання або борг, який особа, компанія чи організація винна іншій стороні. Зобов'язання - це теперішня або майбутня витрата економічних ресурсів, яка, як очікується, призведе до відтоку активів або погашення фінансових зобов'язань.

Найпоширенішим типом зобов'язань корпоративного та малого бізнесу є грошовий борг. Зобов'язання, відображені в правій частині балансу, включають кредити, кредиторську заборгованість, іпотеку, доходи майбутніх періодів, облігації та нараховані витрати.

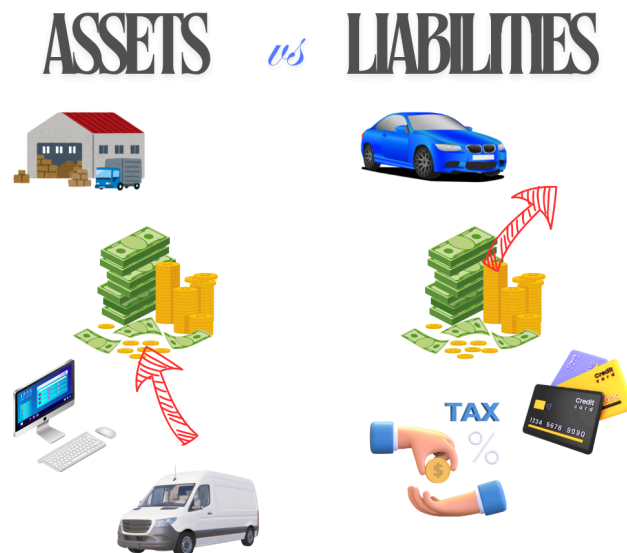
За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Хоча зобов'язання зазвичай мають негативний відтінок, оскільки вони пов'язані з боргами або зобов'язаннями, вони є нормальною і необхідною частиною бізнес-операцій та фінансування. Пасиви є життєво важливим аспектом діяльності компанії, оскільки вони використовуються для фінансування операцій та оплати великих розширень. Вони також можуть підвищити ефективність транзакцій між підприємствами.

Пасиви зазвичай класифікуються як поточні або довгострокові залежно від очікуваного терміну їх погашення. Поточні зобов'язання зазвичай вважаються короткостроковими (які мають бути сплачені протягом 12 місяців), а довгострокові - довгостроковими (які мають бути сплачені більш ніж через рік). Існують також умовні зобов'язання, які необхідно сплатити лише за певних обставин.

Прикладами поточних зобов'язань є кредиторська заборгованість (заборгованість постачальникам), короткострокові позики, нараховані витрати (наприклад, заробітна плата, податки) та поточна частина довгострокової заборгованості; тоді як прикладами довгострокових зобов'язань є довгострокові позики, облігації до сплати, зобов'язання по оренді та відстрочені податкові зобов'язання.

3.2.1 Активи vs. пасиви: як вони співвідносяться?

Зобов'язання - це те, що ви винні або позичили; активи - це те, чим ви володієте або що вам винні. Активи показують чистий приріст вартості, тоді як пасиви показують чисту втрату вартості. Стандартне бухгалтерське рівняння з'являється

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

загальні активи компанії з її загальними зобов'язаннями, і інвестори використовують це співвідношення активів і зобов'язань для оцінки компанії.

Активи і пасиви відображені в балансі, який є одним з видів фінансової звітності, що надає миттєве уявлення про фінансовий стан компанії на певний момент часу. У стандартному балансі в лівій частині сторінки перераховані загальні активи. Залежно від бухгалтерських процедур, цей перелік активів може включати як поточні, так і довгострокові активи. Права частина сторінки містить різні види зобов'язань, як короткострокових, так і довгострокових.

3.3 Власний капітал

Наприкінці курсу учасники будуть знати

- значення поняття "власний капітал" (equity)

- різницю між власним капіталом і термінами, які помилково використовуються як синоніми в щоденному спілкуванні

Власний капітал, який можна знайти в балансі компанії, має кілька ключових значень і наслідків. По-перше, він вказує на вартість, яка буде розподілена між акціонерами, якщо активи компанії будуть продані, а всі борги погашені під час ліквідації. У контексті поглинання власний капітал означає вартість продажу компанії за вирахуванням будь-яких зобов'язань, які не були передані під час продажу. Крім того, власний капітал може також відображати балансову вартість компанії і є основною інформацією, яку використовують аналітики для оцінки загального фінансового стану бізнесу.

Власний капітал також може допомогти вам оцінити загальну вартість бізнесу. Рівняння власного капіталу (активи мінус зобов'язання) дає чітке і зрозуміле уявлення про фінансовий стан компанії як для інвесторів, так і для аналітиків. Власний капітал вважається довгостроковим джерелом фінансування бізнесу і слугує капіталом, залученим компанією, який згодом використовується для придбання активів, проектних інвестицій та операційного фінансування. Компанії зазвичай залучають капітал шляхом випуску боргових зобов'язань (наприклад, позик або облігацій) або власного капіталу (шляхом продажу акцій). Інвесторів зазвичай приваблюють інвестиції в акціонерний капітал через більшу можливість участі в прибутках і зростанні компанії.

У контексті компанії власний капітал має важливе значення, оскільки він позначає вартість частки власності інвестора в компанії, яка визначається пропорцією акцій, що перебувають у власності. Володіння акціями компанії дає акціонерам можливість отримати приріст капіталу та дивіденди. Крім того, володіння акціями надає акціонерам право брати участь у голосуванні щодо корпоративних дій та виборах ради директорів. Ці переваги власності сприяють

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

постійному інтересу та залученню акціонерів. Таким чином, власний капітал може визначити вартість кожної окремої акції компанії, що допомагає акціонерам вирішити, чи варто інвестувати в компанію.

Власний капітал важливий, оскільки він допомагає оцінити, наскільки компанія є фінансово стабільною. Фактично, власний капітал може бути як позитивним, так і негативним. Позитивне значення вказує на те, що компанія має достатньо активів для покриття своїх зобов'язань. І навпаки, від'ємне значення означає, що зобов'язання компанії перевищують її активи, і якщо таке співвідношення зберігається протягом тривалого часу, це вважається балансовою неплатоспроможністю. Зазвичай інвестори сприймають компанії з від'ємним значенням власного капіталу як ризиковані або небезпечні об'єкти інвестування. Однак важливо зазначити, що власний капітал сам по собі не є вичерпним показником фінансового стану компанії. У поєднанні з іншими інструментами та показниками він дозволяє інвесторам точно оцінити загальний фінансовий стан організації.

3.3.1 Влади власного капіталу

Існує два основних типи власного капіталу, який використовує бізнес: Власний капітал та акціонерний капітал. Перший стосується контролю власника над компанією. Одноосібні власники та бізнес-партнери зазвичай використовують цей тип капіталу. Власний капітал може підкреслити, скільки доступного капіталу має бізнес. Акціонерний капітал, який також називають власним капіталом акціонерів, означає кількість активів, якими володіють акціонери в компанії після вирахування всіх зобов'язань. Підприємства, структуровані як корпорації, часто використовують цей тип капіталу. Власний капітал показує, скільки грошей можна розподілити між акціонерами.

3.3.2 Власний капітал vs Капітал vs Гроші

Ми щойно дізналися, що таке власний капітал, але нам потрібно дізнатися більше про різницю між капіталом і грошима - однаково важливими поняттями для фінансів та економіки, кожне з яких, однак, має свої особливості та функції.

Хоча власний капітал і капітал мають певну схожість, між цими двома поняттями існують ключові відмінності, які важливо знати успішним власникам бізнесу, щоб забезпечити фінансовий успіх своїх компаній. Якщо власний капітал акцентує увагу на загальній вартості компанії, то капітал фокусується на фінансових

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

ресурсах, доступних для ведення щоденних бізнес-операцій. Насправді, капітал - це ширше поняття, яке означає фінансові ресурси, доступні в даний момент і використовувані для отримання доходу або збільшення статків. Він охоплює як власний, так і позиковий капітал. У контексті бізнесу капітал відображає загальну суму коштів, інвестованих у компанію, які можуть бути використані для різних цілей, таких як придбання активів, фінансування операцій та розширення бізнесу. Капітал може надходити з різних джерел, включаючи інвестиції в акціонерний капітал від акціонерів та боргове фінансування у вигляді кредитів або облігацій. Капітал має вирішальне значення для отримання прибутку та розвитку бізнесу. Хоча власний капітал відіграє важливу роль у визначенні довгострокової фінансової стабільності компанії, капітал допомагає оцінити, чи може компанія покрити негайні витрати, пов'язані з виробництвом товарів і послуг.

Широко розповсюдженою помилкою в галузі економіки є те, що гроші називають капіталом. Гроші - це засіб обміну, розрахункова одиниця та засіб збереження вартості. Це загальноприйнята форма оплати товарів, послуг і боргів. Гроші полегшують транзакції та слугують мірою економічної вартості. Вони можуть існувати в різних формах, таких як фізична готівка (монети і банкноти) та цифрові гроші (залишки на банківських рахунках, електронні перекази). Гроші зазвичай випускаються урядами або центральними банками і регулюються монетарною політикою. На відміну від власного капіталу та капіталу, гроші не є правом власності на активи чи компанію, а слугують засобом здійснення економічної діяльності.

Отже, власний капітал - це право власності на актив або компанію, капітал - це фінансові ресурси, що використовуються для отримання доходу, а гроші слугують засобом обміну в економічних операціях. Водночас терміни "власний капітал" і "капітал" тісно пов'язані між собою і часто використовуються як взаємозамінні в контексті фінансування бізнесу, але гроші відіграють особливу роль як універсальний засіб обміну в економіці.

3.4 Витрати та доходи

Після закінчення навчання учасники зможуть

- Розрізняти різні типи витрат
- Розуміти потоки доходів

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

- знати, як співвідносяться витрати/доходи та як розраховувати прибуток/збитки

Мої улюблені речі в житті нічого не варті. Зрозуміло, що найціннішим ресурсом, який ми всі маємо, є час. Наразі я плачу за нього тим, що не маю повноцінного особистого життя.

Стів Джобс, 1985 рік

Витрати та доходи - це ключові фінансові елементи, які відіграють вирішальну роль у визначенні прибутковості та фінансових показників бізнесу. Давайте розглянемо взаємозв'язок між витратами та доходами. У виробництві, дослідженнях, роздрібній торгівлі та бухгалтерському обліку витрати - це вартість грошей, які були використані для виробництва чогось, а отже, більше не доступні для використання.

3.4.1 Різні види витрат:

- Виробничі витрати та невиробничі витрати

Виробничі витрати - це витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом товарів / послуг. Прикладами виробничих витрат є витрати на сировину та матеріали, а також витрати на оплату праці робітників. Виробничі витрати зазвичай поділяються на: вартість матеріалів, вартість робочої сили, виробничі витрати. Невиробничі витрати - це витрати, які не пов'язані безпосередньо з виробництвом товарів / послуг. Прикладами таких витрат є заробітна плата торгового персоналу та маркетингові витрати. Зазвичай невиробничі витрати поділяються на витрати на збут і розподіл, адміністративні витрати.

- Прямі та непрямі витрати

Прямі витрати - це матеріальні, трудові, комерційні витрати або витрати на збут, пов'язані з виробництвом продукту. Вони можуть бути точно і легко відстежені стосовно продукту, підрозділу або проекту. Скажімо, працівник витрачає вісім годин на складання автомобіля для автомобілебудівної компанії. Прямі витрати, пов'язані з автомобілем, - це заробітна плата, виплачена робітнику, і деталі, використані для будівництва автомобіля. З іншого боку, непрямі витрати - це витрати, не пов'язані з виробництвом товару чи послуги. Непрямі витрати не можна легко відстежити стосовно продукту, відділу, виду діяльності або проекту. Наприклад, напівпровідникова компанія орендує офісні приміщення в будівлі і виробляє мікросхеми. Заробітна плата, що виплачується працівникам, і матеріали, що використовуються для виробництва мікросхем, є прямими витратами. Однак

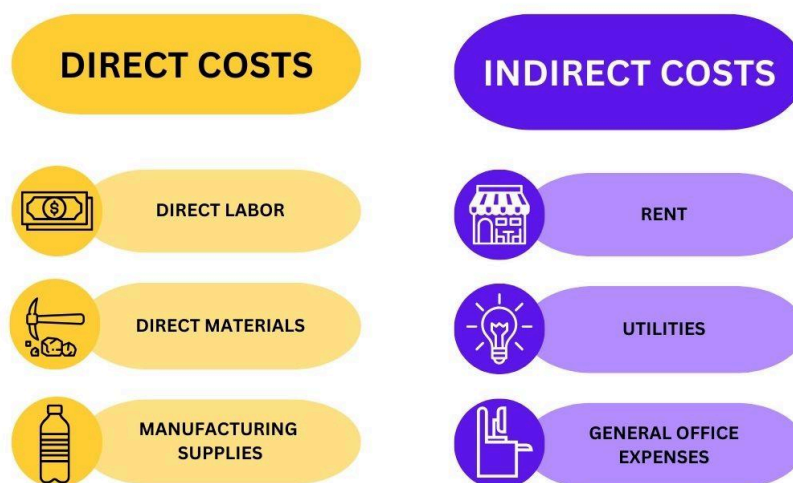
За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

електроенергія, яка використовується для живлення всієї будівлі, вважається непрямими витратами, оскільки вона відображається в одному рахунку і її важко відстежити для компанії, що виробляє напівпровідники.

- Змінні та постійні витрати

Постійні витрати не змінюються залежно від кількості товарів чи послуг, які виробляє компанія. Припустимо, компанія орендує верстат для виробництва на два роки. Компанія має сплачувати 2 000 євро щомісяця, щоб покрити вартість оренди. Орендна плата, яку компанія сплачує щомісяця, вважається постійними витратами. На відміну від постійних витрат, змінні витрати коливаються зі зміною обсягу виробництва. Цей тип витрат змінюється залежно від кількості продукції, яку виробляє компанія. Змінні витрати зростають зі збільшенням обсягу виробництва і зменшуються зі зменшенням обсягу виробництва. Наприклад, виробник іграшок повинен пакувати свої іграшки перед тим, як відправити їх до магазинів. Це вважається різновидом змінних витрат, оскільки зі збільшенням обсягу виробництва зростають витрати на пакування. Однак, якщо рівень виробництва виробника іграшок знижується, змінні витрати, пов'язані з пакуванням, зменшуються.

DIRECT vs INDIRECT COSTS

3.4.2 Доходи

Дохід - це сума грошей, яку компанія отримує від своєї господарської діяльності. Для держави дохід - це гроші, отримані від податків, зборів, штрафів, міжурядових грантів або трансфертів, продажу цінних паперів, прав на надра та ресурси, а також від будь-якого продажу. Дохід - це надходження, отримані

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

компанією від її основної діяльності, наприклад, від продажу товарів чи послуг. Це загальна сума грошей, яку компанія отримала або має отримати від своїх клієнтів. Основними складовими доходу є

- Дохід від реалізації: Це основне джерело доходу для більшості підприємств і воно відображає дохід від продажу товарів або послуг.

Інші доходи: До них належать доходи від вторинних джерел, таких як відсотки, орендна плата, отримана від оренди майна, ліцензійні платежі або роялті.

Дохід є ключовим показником фінансових результатів бізнесу. Аналізуючи тенденції та структуру доходів, бізнес може оцінити свою ринкову позицію, вподобання клієнтів, а також ефективність своїх стратегій продажу та маркетингу.

Потік доходів - це одна з форм доходу. Потоки надходжень - це конкретні методи, за допомогою яких гроші надходять до компанії.

Інвестопедія, 2015

Загальноприйнята класифікація доходів: Операційні та неопераційні доходи. Операційний дохід - це будь-який дохід, отриманий від основної діяльності компанії, наприклад, від продажу або надання послуг. Роялті, тобто гроші, отримані від ліцензійних прав, які компанія надає, також зазвичай розглядаються як частина операційного доходу. Неопераційний дохід - це дохід, який походить не від основної діяльності компанії, а від якогось вторинного джерела доходу.

3.4.3 Зв'язок між витратами та доходами

Співвідношення між витратами та доходами безпосередньо впливає на прибутковість бізнесу. Мета полягає в тому, щоб генерувати дохід, який перевищує пов'язані з ним витрати, що призводить до отримання прибутку. Розуміння цього взаємозв'язку є життєво важливим для ефективного управління фінансами. Ось декілька сценаріїв:

Прибуток: Коли дохід перевищує загальні понесені витрати (включаючи як постійні, так і змінні витрати), бізнес приносить прибуток. Це бажаний результат для стабільної діяльності.

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Беззбитковість: беззбитковість настає, коли доходи збігаються з загальними витратами, що призводить до нульового прибутку або збитків. Це точка, в якій бізнес покриває всі свої витрати без отримання прибутку.

Збиток: якщо витрати перевищують доходи, бізнес зазнає збитків. Така ситуація вказує на необхідність коригування, наприклад, зниження витрат, підвищення цін або підвищення операційної ефективності. Аналізуючи взаємозв'язок між витратами та доходами, бізнес може визначити сфери, в яких можна оптимізувати витрати, збільшити доходи або скоригувати цінову стратегію, щоб підвищити прибутковість.

Загалом, підприємствам необхідно ретельно управляти своїми витратами та оптимізувати отримання доходів, щоб забезпечити фінансову стійкість і довгостроковий успіх. Регулярний моніторинг, аналіз та прийняття стратегічних рішень є важливими для підтримки здорового балансу між витратами та доходами.

3.4.4 Практичне завдання

Спробуйте підрахувати, скільки ви витрачаєте на транспорт, щоб дістатися до школи/офісу/зустрічі? Отримавши остаточну суму, з'ясуйте, у кого вона вища, а у кого нижча. Складіть план, щоб загальна сума транспортних витрат на наступну зустріч була меншою, ніж сьогодні.

3.5 Основи бухгалтерського обліку

An example of FULL COST ACCOUNTING

The practice of taking less tangible costs into consideration and assigning them a dollar value

Основи бухгалтерського обліку стосуються фундаментальних принципів і концепцій, які використовуються для запису, узагальнення та звітування про фінансові операції підприємства чи організації. Він передбачає процес ідентифікації, вимірювання, аналізу та передачі фінансової інформації зацікавленим сторонам.

Баланс - це фінансовий звіт, який відображає фінансовий стан компанії на певний момент часу. Він відображає активи, зобов'язання та власний капітал компанії, також відомий як чисті активи або власний капітал. Баланс складається за основним рівнянням бухгалтерського обліку:

Активи = Зобов'язання + Власний капітал

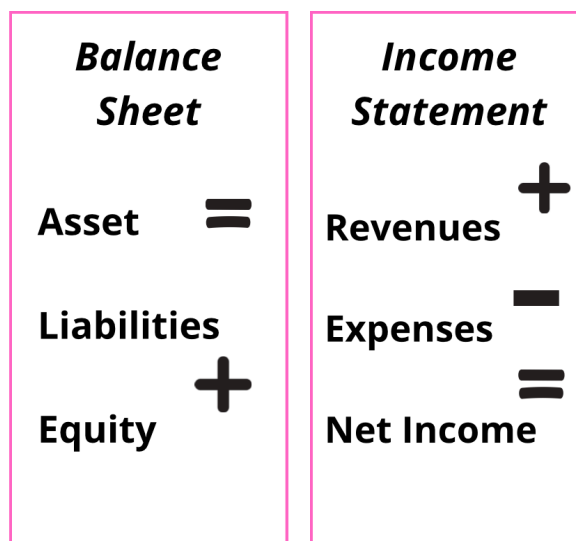
Звіт про прибутки та збитки - це фінансовий звіт, який підсумовує доходи, витрати та чистий прибуток або збиток компанії за певний період. Він надає

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

загальне уявлення про фінансові результати діяльності компанії та показує, чи отримала компанія прибуток, чи зазнала збитків.

Звіт про прибутки та збитки надає цінну інформацію про доходи, структуру витрат і прибутковість компанії. Він допомагає оцінити фінансові результати діяльності компанії за певний період і часто аналізується разом з іншими фінансовими звітами, такими як баланс і звіт про рух грошових коштів, щоб отримати повне уявлення про фінансовий стан компанії.

THE BASIC ACCOUNTING EQUATION

Ось кілька порад з основ бухгалтерського обліку, які допоможуть вам зрозуміти та ефективно вести фінансову документацію:

- Зрозумійте основні бухгалтерські концепції: Ознайомтеся з основними бухгалтерськими поняттями, такими як система подвійного запису, дебет і кредит, облік за методом нарахування та основні фінансові звіти. Ці знання забезпечать міцний фундамент для вашої бухгалтерської практики.
- Складіть план рахунків: Створіть план рахунків для вашого бізнесу. Він повинен включати відповідні категорії та рахунки, щоб правильно класифікувати та відстежувати ваші фінансові операції. Це допоможе вам організувати та вести точний облік.
- Ведіть належну документацію: Зберігайте всі відповідні первинні документи, такі як рахунки-фактури, квитанції, банківські виписки та фінансові контракти. Ця документація слугує доказом ваших фінансових операцій і допомагає забезпечити точність і прозорість ваших записів.

- Впровадьте послідовну систему записів: Встановіть регулярний графік для запису ваших фінансових операцій. Це можна робити щодня, щотижня або щомісяця, залежно від обсягу та складності вашої господарської діяльності. Послідовність у реєстрації операцій допомагає підтримувати актуальність і точність фінансової звітності.
- Розділяйте особисті та ділові фінанси: Дуже важливо тримати особисті та ділові фінанси окремо. Заведіть окремі банківські рахунки та кредитні картки для бізнес-транзакцій. Таке розділення спрощує бухгалтерський облік і дає чітке уявлення про фінансові результати вашого бізнесу.
- Перевіряйте банківські виписки: Регулярно звіряйте банківські виписки з вашими бухгалтерськими записами. Цей процес гарантує, що всі транзакції будуть точно зафіксовані, виявить будь-які розбіжності або помилки, а також допоможе зберегти цілісність ваших фінансових даних.
- Відстежуйте грошові потоки: пильно стежте за своїми грошовими потоками, відстежуючи вхідні та вихідні кошти. Це допоможе вам зрозуміти ліквідність вашого бізнесу та ефективно управляти грошовими коштами.
- Знайдіть бухгалтера та/або використовуйте бухгалтерське програмне забезпечення: Розгляньте можливість використання бухгалтерського програмного забезпечення для оптимізації ваших бухгалтерських процесів. Ці інструменти автоматизують багато завдань, таких як реєстрація транзакцій, створення фінансових звітів та полегшують фінансовий аналіз. Обирайте програмне забезпечення, яке відповідає розміру та потребам вашого бізнесу.
- Зверніться за професійною допомогою: Якщо ви не знайомі з бухгалтерським обліком або маєте складні фінансові вимоги, проконсультуйтеся з бухгалтером або бухгалтером. Вони можуть надати цінні рекомендації, допомогти зі складними операціями та забезпечити дотримання стандартів і правил бухгалтерського обліку.
- Постійно навчайтеся: Практика та правила бухгалтерського обліку можуть змінюватися з часом. Будьте в курсі принципів бухгалтерського обліку, податкового законодавства та стандартів фінансової звітності, що стосуються вашого бізнесу. Відвідуйте тренінги, семінари або онлайн-курси, щоб поглибити свої бухгалтерські знання. Remember, while these tips can be helpful, it's essential to consult with a professional accountant or bookkeeper to ensure accurate financial records and compliance with applicable laws and regulations.

Корисні ресурси

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Пропонуємо вашій увазі кілька зручних англomовних додатків, покликаних спростити процес складання фінансової звітності навіть для користувачів з обмеженими знаннями в галузі бухгалтерського обліку.

QuickBooks: широко використовуване бухгалтерське програмне забезпечення, яке спрощує управління фінансами для малого та середнього бізнесу.

Веб-сайт: QuickBooks

Xero: хмарне бухгалтерське рішення, відоме своїм зручним інтерфейсом, що пропонує такі функції, як виставлення рахунків, відстеження витрат і бюджетування.

Веб-сайт: Xero

FreshBooks: хмарне бухгалтерське програмне забезпечення, призначене для малого бізнесу та фрілансерів, з інтуїтивно зрозумілими функціями для виставлення рахунків та управління витратами.

Веб-сайт: FreshBooks

Wave: безкоштовне програмне забезпечення для онлайн-бухгалтерії, просте у використанні і підходить для малого бізнесу. Вона включає базові функції для виставлення рахунків та фінансового моніторингу.

Веб-сайт: Wave

Zoho Books: комплексне рішення для онлайн-бухгалтерії зі зручними функціями для управління транзакціями, виставлення рахунків та фінансової звітності.

Веб-сайт: Zoho Books

3.6 Управління ризиком

"У світі, який так швидко змінюється, найбільший ризик, на який ви можете піти, - це не ризикувати взагалі".

Пітер Тіль, підприємець/венчурний капіталіст, 2004

Управління ризиками - це процес виявлення, оцінки та визначення пріоритетності ризиків з метою мінімізації негативного впливу, який вони можуть мати на організацію або проект. Він включає аналіз потенційних ризиків, визначення їхньої ймовірності та потенційних наслідків, а також розробку стратегій для їхнього пом'якшення або ефективного управління ними.

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Підприємці йдуть на ризики, тому що це необхідно для запуску та розвитку бізнесу. Деякі з ризиків, з якими може зіткнутися підприємець, включають

- Позбавлення постійної роботи та стабільної заробітної плати
- Використання особистих заощаджень без гарантії повернення інвестицій
- Неправильна оцінка зацікавленості в продукті чи послугі
- Довіра до колег по роботі
- Жертвування часом, енергією, сном, можливістю насолоджуватися особистими інтересами тощо.

Важливо зазначити, що хоча підприємці готові йти на ризик, вони також застосовують стратегії управління ризиками, щоб пом'якшити потенційні негативні наслідки та підвищити ймовірність успіху. Вони проводять маркетингові дослідження, розробляють бізнес-плани, звертаються за порадами до експертів, а також постійно оцінюють та адаптують свої стратегії, щоб мінімізувати ризики та максимізувати можливості.

Підприємці йдуть на ризик з кількох причин, оскільки схильність до ризику часто притаманна підприємницькому мисленню та пошуку бізнес-можливостей. Ось кілька ключових причин, чому підприємці готові йти на ризик:

- Прагнення до інновацій та можливостей: Підприємцями часто керує бажання створити щось нове, інноваційне та цінне. Вони виявляють можливості на ринку, прогалини в існуючих продуктах чи послугах або нові тенденції і готові йти на ризик, щоб скористатися цими можливостями.

- Потенціал високої винагороди: Ризик і винагорода тісно пов'язані. Підприємці розуміють, що зважені ризики можуть призвести до значної винагороди, як з точки зору фінансових прибутків, так і особистого задоволення. Вони готові вийти за межі своєї зони комфорту та інвестувати ресурси, час і зусилля в надії отримати значну віддачу.

- Автономія та незалежність: Багатьох підприємців мотивує прагнення до автономії та незалежності. Вони хочуть бути самі собі господарем, задавати власний напрямок і контролювати свою долю. Започаткування бізнесу та ризик дозволяє їм реалізувати власне бачення та побудувати щось, що відповідає їхнім цінностям та цілям.

- Особистісний ріст та навчання: Підприємці часто розглядають ризик як засіб особистого розвитку та навчання. Ризикуючи, вони піддають себе новим викликам, досвіду та можливостям для навчання. Навіть якщо вони стикаються з невдачами чи невдачами, цей досвід сприяє їхньому особистому та професійному розвитку.

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

- Конкурентна перевага: Ризик може забезпечити підприємцям конкурентну перевагу на ринку. Готовність виходити на незвідані території або реалізовувати проривні ідеї дозволяє підприємцям відрізнятись від конкурентів і позиціонувати себе як лідерів галузі.

- Подолання страху та невпевненості: Успішні підприємці не паралізовані страхом або побоюванням невдачі. Замість цього вони приймають невизначеність і розглядають її як можливість для зростання та успіху. Вони розуміють, що ризик є невід'ємною частиною бізнесу, і готові йти назустріч невідомому заради досягнення своїх цілей.

- Вплив та спадщина: Підприємці часто мають сильне бажання мати позитивний вплив і залишити по собі довготривалу спадщину. Вони вірять у свої ідеї та здатність творити зміни. Ризикуючи, вони прагнуть побудувати бізнес, який може трансформувати галузі, вирішити суспільні проблеми або покращити життя інших людей.

Класифікація ризиків може бути наступною:

1. Конкурентний ризик: втрата бізнесу на користь постачальників аналогічних послуг або продуктів
2. Ризик довіри: втрата довіри та зацікавленості споживачів у продукті чи послугі без впізнаваності бренду
3. Фінансовий ризик: наявність грошового потоку, необхідного для продовження діяльності
4. Ринковий ризик: знання того, чи відповідає продукт або послуга вимогам ринку
5. Технологічний ризик: загроза переривання бізнес-операцій через технологічні збої або вибір технології, яка не є найкращою для бізнесу

3.6.1 Аналіз та оцінка ризиків

Аналіз ризиків: Визначте причини кожного виявленого ризику та оцініть наслідки його реалізації.

Оцінка ризиків: Найпоширеніший метод оцінки ризиків: вимірювання ймовірності настання небезпечної події та можливого впливу, який вона може мати на організацію.

Ймовірність (P) настання ризику варіюється (неможливість - впевненість) і виражається за шкалою з п'ятьма рівнями: Дуже низький - малоймовірно, що це станеться протягом тривалого часу (3-5 років); досі не траплялося; Низький - малоймовірно, що це станеться протягом тривалого часу (3-5 років); досі траплялося дуже мало разів; Середній - ймовірно, що це станеться протягом

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

середнього часу (1-3 роки); траплялося кілька разів за останні 3 роки; Високий - ймовірно, трапиться протягом короткого періоду часу (<1 року); траплялося кілька разів за останній рік; Дуже високий - дуже ймовірно, трапиться протягом короткого періоду часу (<1 року); траплялося багато разів за останній рік.

Вплив (I): наслідки, які може мати ризик у разі його реалізації; виражається за п'ятибальною шкалою: Незначний - з дуже низьким впливом на діяльність і цілі та/або без фінансового впливу; Малий - з низьким впливом на діяльність і цілі та/або з дуже низьким фінансовим впливом; Помірний - з середнім впливом на діяльність і цілі та/або з середнім фінансовим впливом; Великий - з великим впливом на основні види діяльності і цілі та/або з великим фінансовим впливом; Критичний - зі значним впливом на діяльність і цілі та/або зі значним фінансовим впливом.

Індекс ризику: використовується для оцінки ризику; результатом є ймовірність матеріалізації ризику та його вплив:

Індекс ризику = Ймовірність x Вплив (також рівень ризику)

Індекс ризику приймає значення від 1 до 25. Значення індексу ризику відображається на матриці ризиків. Першим кроком є присвоєння числового значення від 1 до 5, де 1 є найнижчим, для кожної з категорій у розділах "Ймовірність" та "Вплив". Потім, використовуючи формулу множення значення Ймовірності на значення Впливу, визначається рівень ризику.

● **1-4: Прийнятний** - подальших дій може не бути потрібно, а заходи контролю заохочуються

5-9: Достатній - може бути розглянутий для подальшого аналізу

10-16: Допустимий - має бути своєчасно переглянутий для впровадження стратегій покращення

● **17-25: Неприйнятний** - необхідно припинити діяльність та вжити негайних заходів

5x5 RISK MATRIX EXAMPLE

		IMPACT				
		1 – INSIGNIFICANT	2 – MINOR	3 – SIGNIFICANT	4 – MAJOR	5 – SEVERE
PROBABILITY	5 - ALMOST CERTAIN	Medium	High	Very high	Extreme	Extreme
	4 - LIKELY	Medium	Medium	High	Very high	Extreme
	3 - MODERATE	Low	Medium	Medium	High	Very high
	2 - UNLIKELY	Very low	Low	Medium	Medium	High
	1 - RARE	Very low	Very low	Low	Medium	Medium

3.6.2 Стратегії зниження ризиків

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

Стратегії зменшення ризиків - це проактивні заходи, що вживаються фізичними особами, підприємцями або організаціями для зменшення потенційних ризиків та мінімізації негативного впливу, який вони можуть мати.

Уникнення ризиків: Уникнення ризиків передбачає повне уникнення діяльності або ситуацій, які становлять значні ризики. Ця стратегія застосовується, коли потенційні ризики переважають потенційні вигоди, і вона спрямована на усунення можливості негативних наслідків. Наприклад, компанія може вирішити не виходити на ринок з високим рівнем ризику або припинити виробництво продукту чи послуги з високим ризиком відповідальності.

Передача ризику: Передача ризику передбачає перенесення фінансового тягаря або відповідальності за потенційні ризики на іншу сторону. Це може бути досягнуто за допомогою страхових полісів, контрактів або аутсорсингу. Передаючи ризик, фізичні особи або організації обмежують свій вплив на потенційні збитки. Наприклад, придбання страхування відповідальності може передати ризик потенційних судових позовів страховій компанії.

Зменшення ризиків: стратегії зменшення ризиків спрямовані на мінімізацію ймовірності або серйозності потенційних ризиків. Це може бути зроблено різними способами, такими як впровадження протоколів безпеки, вдосконалення заходів безпеки, проведення регулярного технічного обслуговування та перевірок або впровадження процесів контролю якості. Зменшуючи ризики, окремі особи або організації зменшують ймовірність настання несприятливих подій.

Важливо зазначити, що стратегії зниження ризиків повинні бути адаптовані до конкретних умов і ризиків, з якими стикаються окремі особи, підприємства чи організації. Комплексний підхід до управління ризиками передбачає оцінку ризиків, визначення пріоритетності зусиль зі зниження ризиків та впровадження комбінації відповідних стратегій для ефективного реагування на потенційні загрози.

Інструменти оцінки ризиків – додаток

<https://www.capterra.com/sem-compare/risk-management-software/>

3. Пропозиції для фізичних осіб-підприємців (самозайнятих та малого бізнесу)

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (ЕАСЕА). Ані Європейський Союз, ані ЕАСЕА не несуть за них відповідальності.

Ефективне управління фінансами для приватного підприємця або малого бізнесу передбачає встановлення чітких фінансових меж. Почніть з використання спеціального банківського рахунку та кредитної картки для розділення особистих і ділових витрат. Складіть реалістичний бюджет, регулярно оновлюючи його для відображення змін і забезпечення фінансової стабільності. Надайте пріоритет податковому плануванню, відкладаючи частину доходу на сплату податків і звертаючись за порадою до податкового фахівця. Створіть резервний фонд на три-шість місяців, який слугуватиме фінансовою подушкою на випадок непередбачуваних витрат. Забезпечте своєчасне виставлення рахунків, пропонуйте знижки за дострокову оплату та ретельно відстежуйте прострочені платежі, щоб підтримувати здоровий грошовий потік. Регулярно контролюйте грошові потоки, передбачаючи та плануючи сезонні або ринкові коливання. Регулярно звертайтеся за професійними порадами до бухгалтера або фінансового консультанта, щоб бути в курсі найкращих практик і приймати обґрунтовані фінансові рішення для стабільного успіху вашого приватного бізнесу.

Ключові моменти:

- **Окремі фінанси:** Використовуйте окремий банківський рахунок та кредитну картку.
- **Складання бюджету:** Складіть і регулярно оновлюйте реалістичний бюджет.
- **Податкове планування:** Відкладіть кошти на сплату податків; проконсультуйтеся з податковим фахівцем.
- **Резервний фонд:** Створіть резервний фонд на три-шість місяців.
- **Управління рахунками-фактурами:** Своєчасно виставляйте рахунки, пропонуйте знижки та відстежуйте платежі.
- **Моніторинг грошових потоків:** Регулярно переглядайте грошові потоки та плануйте їх коливання.
- **Професійні консультації:** Регулярно консультуйтеся з бухгалтером або фінансовим консультантом.

5. Відео

https://www.youtube.com/watch?v=bgp_AAxUJpQ

<https://www.youtube.com/watch?v=tRaEOYvmBmA>

Додаткова література

Книги:

1. Osterwalder, A., Pigneur, Y., & Clark, T. (2010). Business model generation: a handbook for visionaries, game changers, and challengers. Hoboken, USA: Wiley.
2. Nagy, T., Tacer, B. (2018) Teaching entrepreneurship in schools : an experiential approach. Ljubljana: STEP Institute.
3. Aven, T., & Renn, O. (2009). On risk defined as an event where the outcome is uncertain. Journal of Risk Research, 12, pp. 1–11.
4. Bandle, T. (2007). Tolerability of risk: The regulator's story, in F. Boulder, D. Slavin, R. Lofstedt (Eds.), The tolerability of risk: A new framework for risk management, London, Earthscan.
5. Campbell, S. (2005). Determining overall risk. Journal of Risk Research, 8, pp. 569–581.
6. Hopkin, P. (2010). Fundamentals of risk management, Kogan Page.
7. HSE. (2001). Reducing risk protecting people, London, Health and Safety Executive.
8. ISO. Risk management vocabulary. ISO/IEC Guide 73.
9. Kaplan, S.; Garrick, B. J. (1981). On the quantitative definition of risk. Risk Analysis, 1(1), 11–27.
10. Project Management Institute (2000). A Guide to the Project Management Body of Knowledge, Newton Square, USA.

Газети:

<http://www.investopedia.com/ask/answers/041415/what-are-different-types-costs-cost-accounting.asp>

<http://www.investopedia.com/ask/answers/010915/what-types-revenue-are-taxable.asp>

<https://online.wharton.upenn.edu/blog/is-risk-taking-behavior-key-to-entrepreneurial-spirit/>

<https://www.investopedia.com/ask/answers/040615/what-risks-does-entrepreneur-face.asp>

<https://entrepreneurscan.com/blog/risk-taking-in-business/>

[How to Prepare a Balance Sheet: 5 Steps | HBS Online](#)

[How to Read & Understand a Balance Sheet | HBS Online](#)

[Learning to Read Balance Sheets | Article – HSBC Business Go](#)

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596

6. Висновки

Отже, цей модуль надав учасникам фундаментальні знання у сфері підприємництва та його взаємозв'язку з фінансами і бухгалтерським обліком. Він забезпечив їх необхідними знаннями, щоб орієнтуватися в складному світі фінансів, створивши основу для глибшого вивчення більш складних тем.

Модуль знайомить слухачів із ключовими поняттями активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат, надаючи базові основи для оцінки фінансового стану та результатів діяльності бізнесу. Ці елементи слугуватимуть фундаментом для подальших досліджень у наступних розділах цього курсу. Нарешті, обговорення управління ризиками дозволило зрозуміти, що власники бізнесу повинні проактивно виявляти, оцінювати та пом'якшувати різні фінансові ризики. Такий проактивний підхід допомагає захистити довгострокову стабільність і стійкість їхніх підприємств.

По суті, учасники отримали базове розуміння фінансів та бухгалтерського обліку як важливих інструментів для досягнення підприємницького успіху. Озброєні цими знаннями, вони добре підготовлені до того, щоб заглибитися в тонкощі фінансового менеджменту та приймати обґрунтовані рішення, які сприятимуть зростанню та процвітанню їхніх малих підприємств. Цей модуль є першим кроком на шляху до фінансової експертизи та підприємницької досконалості.

7. Список використаних джерел

[Assets In Accounting, Identification, Types and Learning How To Calculate Them \(deskera.com\)](#)

[What Is an Asset? Definition, Types, and Examples \(investopedia.com\)](#)

[Assets vs. Liabilities: Examples of Assets and Liabilities - 2023 - MasterClass](#)

[Liability: Definition, Types, Example, and Assets vs. Liabilities \(investopedia.com\)](#)

[Equity Definition: What it is, How It Works and How to Calculate It \(investopedia.com\)](#)

[Equity vs. Capital: What's the Difference? | Indeed.com](#)

[The Difference Between Money and Capital in the American Economy \(mic.com\)](#)

[Direct vs. Indirect Costs | Breakdown, Examples, & Why it Matters](#)

[Direct Costs and Indirect Costs , Cost Classification - projectcubicle](#)

<https://www.slideshare.net/MaMaMoore/basic-accounting-explained-pdf>

[https://safetyculture.com/topics/risk-assessment/5x5-risk-matrix/;](https://safetyculture.com/topics/risk-assessment/5x5-risk-matrix/)

https://en.wikipedia.org/wiki/Risk_matrix

Co-funded by
the European Union

BOSS
WOMEN IN FAMILY BUSINESSES

Стратегії спадкового бізнесу для сталого розвитку

<https://bossproject.eu/>

За фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в публікації, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ані Європейський Союз, ані EACEA не несуть за них відповідальності.

2022-1-SE01-KA220-ADU-000087596